

Sygn. akt V CSK 375/18

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Ł. D.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w B.
o wydanie rzeczy ruchomej i zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 lutego 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 30 listopada 2017 r., sygn. akt II Ca [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego Skarbu Państwa-Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód Ł. D. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 30 listopada 2017 r., oddalającego jego apelację od oddalającego wniesione przez niego powództwo wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 18 sierpnia 2017 r. Powód dochodził od pozwanego Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w B. wydania mu stanowiącego jego własność samochodu osobowego marki A. rok produkcji 4 grudnia 2003 r. o nr VIN [...] i wartości 10.000 zł, znajdującego się w posiadaniu pozwanego oraz zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kwoty 50 000 zł tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem działanie - polegające na odmowie wydania powodowi tego pojazdu pomimo posiadania przez pozwanego dokumentów wskazujących na to, że stanowi on własność powoda.

Sądy obu instancji uznały, że powód nie udowodnił roszczenia o wydanie pojazdu, to znaczy nie wykazał, że samochód ten stanowił jego własność. Ponadto powództwo o wydanie podlegało oddaleniu również ze względu na brak legitymacji procesowej biernej po stronie pozwanego, ponieważ nie dysponuje on już pojazdem, który został zbyty w drodze licytacji. Sądy nie dopatrzyły się także podstaw do przyznania powodowi odszkodowania za niezgodne z prawem działanie pozwanego - ze względu na niewystąpienie przesłanek odpowiedzialności Skarbu Państwa, przewidzianych w art. 417 k.c. W toku postępowania karnego powód każdorazowo kwestionował wydawane w sprawie niekorzystne dla niego orzeczenia dotyczące spornego pojazdu, a ich zasadność potwierdzał Sąd drugiej instancji. Przyczyną odmowy wydania powodowi pojazdu było zakwestionowanie jego uprawnień właścicielskich do samochodu A.. Przepis art. 230 § 2 k.p.k. nakazuje zwrot zatrzymanych rzeczy na rzecz osoby uprawnionej niezwłocznie po stwierdzeniu ich zbędności dla postępowania karnego. Jeżeli wyniknie spór co do własności tych rzeczy, a nie ma dostatecznych danych do niezwłocznego rozstrzygnięcia, odsyła się osoby zainteresowane na drogę procesu cywilnego. Skoro zatem powodowi prawomocnie odmówiono wydania pojazdu z argumentacją, że nie wykazał, by przysługiwało mu prawo własności, to powinien był wystąpić ze stosownym powództwem o wydanie w okresie, w którym pojazd był we władaniu pozwanego. Sądy oceniły, że powód nie dowiódł prawa własności również w tym

postępowaniu. Dokument powoływany przez niego jako dowód własności (umowa ze słowacką spółką) budził poważne wątpliwości co do swej wiarygodności, a ponadto jako konkurencyjny właściciel zgłosił się również brat powoda. Sądy obu instancji nie stwierdziły bezprawnych działań pozwanego, co mogłoby uzasadniać jego odpowiedzialność odszkodowawczą. Sąd odwoławczy podsumował, że dochodzone odszkodowanie nie wiązało się przyczynowo z utratą przez powoda pojazdu A., którego właścicielem, w świetle ustaleń faktycznych - nigdy nie był.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie przepisów postępowania - art. 189 k.p.c. oraz art. 417 § 1 k.c. w zw. z art. 230 § 2 k.p.k., art. 231 § 1 k.p.k. i 232 k.p.k. poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że nie znajdują zastosowania w rozpatrywanej sprawie. Podniósł też zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 336 k.c., art. 337 k.c., art. 339 k.c., art. 341 k.c., art. 348 k.c. oraz art. 155 § 1 k.c.

We wnioskach domagał się uchylenia zaskarżonego wyroku, a także orzeczenia Sądu Rejonowego w B. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. Złożył też wniosek o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od powoda na kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę przyjęcia jego skargi wystąpieniem przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., to znaczy oczywistą zasadnością tego środka zaskarżenia. Jego zdaniem skarga była oczywiście uzasadniona „ze względu na dokonanie błędnej wykładni wskazanych w zarzucie przepisów prawa przez Sądy obu instancji, przejawiające się w przyjęciu, iż powód nie wykazał prawa własności do samochodu osobowego marki A. rok produkcji 4 grudnia 2003 r. o nr VIN [...], pomimo przedstawienia wiarygodnej umowy sprzedaży, która zdaniem orzekających w sprawie Sądów jest niewystarczająca, gdyż powód winien prócz przedmiotowego dokumentu wykazać dowód i sposób przekazania środków pieniężnych za nabyty samochód, czy też dowodu opłat podatków, kluczyków bądź wskazać w jaki sposób i gdzie pojazd dostał się na polski obszar celny, pomimo iż prawdziwość umowy nie została skutecznie zakwestionowana w toku postępowania i zgodnie z art. 155 k.c. potwierdza przeniesienie własności nabytego pojazdu na powoda - czym orzekające w sprawie Sądy dopuściły się nieuzasadnionej wykładni rozszerzającej przepisów będących podstawą rozstrzygnięcia”.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka występuje w szczególności wtedy, gdy bez wątpienia miały miejsce uchybienia, na które powołuje się skarżący i jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. Skarżący musi zatem wykazać, że wyrok zapadł z oczywistym, rażącym naruszeniem przepisów prawa lub podstawowych zasad obowiązujących w praworządnym państwie (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ. i z dnia 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15, LEX nr 1770910). Nie może przy tym budzić wątpliwości i to, że wydane orzeczenie jest - na skutek stwierdzonego naruszenia - oczywiście błędne.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie niniejszej skargi kasacyjnej do rozpoznania skupia się na podważeniu oceny dowodów i poczynionych na ich podstawie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sądy obu instancji, co na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym jest niedopuszczalne i nie może stanowić treści zarzutów (art. 398³ § 3 k.p.c.), a tym bardziej dowodzić oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Sądy powszechne podzieliły w niniejszym postępowaniu stanowisko zajmowane przez sądy karne obu instancji (w postępowaniach prowadzonych

przeciwko powodowi w związku z m.in. nielegalnym posiadaniem spornego samochodu), które za niewystarczający dowód uznały samą tylko umowę kupna samochodu przez powoda, mając na uwadze całokształt okoliczności ujawnionych w postępowaniu karnym, specyficzne postanowienia zawarte w umowie oraz niepotwierdzenie okoliczności zakupu i wprowadzenia pojazdu do Polski żadnymi dowodami.

Wobec tego, że wskazana przez skarżącego podstawa przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi, a okoliczności sprawy nie wskazują, aby wystąpiły inne przesłanki przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 oraz art. 99 i art. 108 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

a

jw